

BESZÁMOLÓ A „MESTERSÉGES INTELLIGENCIA SZEREPE AZ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSBAN ÉS A JOG VILÁGÁBAN” CÍMŰ NEMZETKÖZI KONFERENCIÁRÓL

Révász Dániel Péter*

A mesterséges intelligencia (MI) térnyerése a jogi és igazságszolgáltatási szektorban megkerülhetetlen kihívást jelent mind a jogalkotás, mind a joggyakorlat számára. Mivel a technológiai fejlődés üteme messze megelőzi a jogi szabályozás és az etikai iránymutatások kialakulását, kiemelt fontosságúvá válik a nemzetközi és hazai szakmai diskurzusba való azonnali bekapcsolódás. Ennek hiányában fennáll a veszélye, hogy a bírósági döntések és eljárások digitalizációja kontrollálatlan, jogi dilemmákat generáló módon valósul meg.

Ebből kifolyólag üdvözlendő kezdeményezésnek bizonyult, hogy a Károli Gáspár Református Egyetem szervezésében, 2025. november 20-án sor került „Mesterséges intelligencia szerepe az igazságszolgáltatásban és a jog világában” című nemzetközi konferencia megrendezésére, Károlyi–Csekonics-palotában.

Az esemény célja az volt, hogy a legfrissebb tudományos kutatási eredmények és gyakorlati tapasztalatok bemutatásával holisztikus képet adjon az MI jogi relevanciájáról. A konferencia a jog számos területét lefedte, különös hangsúlyt fektetve a büntetőjogi döntéshozatal, az etikai vonatkozások, a polgári eljárások automatizálása, valamint az Európai Unió MI rendeletének (AI Act)¹ büntetőeljárásjogi relevanciája által felvetett kérdésekre. Az előadások révén lehetőség nyílt áttekinteni, hogy a mesterséges intelligencia nem csupán elméleti kérdéseket vet fel, de már most is kopogtat a tárgyalótermek ajtaján, megváltoztatva az igazságszolgáltatás alapvető működését.

A program hivatalos megnyitóján Prof. Dr. Trócsányi László Henrik, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora köszöntötte a résztvevőket. Beszédében kiemelte a téma aktuális jelentőségét, ismertette a konferencia tematikáját, és bemutatta a helyszínt, a Károlyi–Csekonics Palotát.

Rámutatott, hogy a mesterséges intelligencia (MI) már korábbi konferenciákon is megjelent, mivel az mára valamennyi jogágban relevánssá vált. Megjegyezte, hogy bár nem szakértője a területnek, meglátása szerint a jogi munkában 2035-re már 30 százalékban jelen lesz az MI. Bibliai utalással világított rá arra a kérdésre, hogy vajon urai leszünk-e annak a folyamatnak, ami most zajlik, és megjelenik-e a robotügyvéd, robotbíró a gyakorlatban.

Felhívta a figyelmet arra is, hogy az egyetemeken mekkora problémákat okozhat az MI a plágium kérdésében. Az ember személyének fontosságát egy bírói példán keresztül mutatta be, és hangsúlyozta, hogy véleménye szerint ezt a mesterséges intelligencia nem tudja helyettesíteni. Végezetül beszélt egy olyan szabálysértési eljárásról, ahol hazánkban már szinte kizárólag „gép” végzi az érdemi munkát.

A délelőtti szekciót Dr. Pásztor Petra, az Igazságügyi Minisztérium igazságügyi modernizációért felelős főosztályvezetője nyitotta meg. Az előadó Németh Balázs Sándor miniszteri biztost helyettesítette, és *Az Igazságügyi digitalizáció a mesterséges intelligencia*

* Dr. Révász Dániel Péter LLM, osztályvezető, Pest Vármegyei Kormányhivatal, Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály; PhD hallgató, Miskolci Egyetem, Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, e-mail: revaszdanieldaniel@gmail.com.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1689 rendelete (2024. június 13.) a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról.

korában címmel tartott előadást. Előadásában ismertette a minisztérium feladatait, majd kifejtette, hogy a mesterséges intelligencia (MI) valójában jóval több annál, mint ahogyan azt egy átlagos ember gondolja, hiszen – bár félelmetes – képes önálló döntéseket meghozni. Bemutatta a nagy nyelvi modelleket (Large Language Models, LLM). Véleménye szerint a jogászok a mesterséges intelligencia tekintetében három csoportra oszthatók: az aktívak, az ellenállók és a boldog tudatlanok csoportjára.

Kiemelte, hogy az MI nem a jövő, hanem már a jelen, hiszen már mindenhol jelen van, így az igazságszolgáltatásban is. Éppen ezért a jogászoknak kiemelt feladata, hogy megfelelően használják és előnyükre fordítsák a technológiát. Végül ismertette főosztálya feladatát, majd bemutatta a Közlöny 2.0 – NJT programot, mely a Magyar Közlöny és a Nemzeti Jogszabálytár közös platformra helyezését és modernizálását célozza. A program működését egy videóval szemléltette.

Ezt követően Dr. Csáki-Hatalovics Gyula Balázs, a Károli Gáspár Református Egyetem Közigazgatási Jogi Tanszékének egyetemi docense és kancellárja tartott előadást. Témája *A mesterséges intelligencia szabályozása az Európai Unióban és a világban* egyes alapvető aspektusainak bemutatása volt. Utalt rá, hogy a mesterséges intelligencia (MI) társadalmi hatása már számtalan tekintetben érzékelhető, és ugyanennyire begyűrűzik az oktatásba is. Véleménye szerint jelenleg egy exponenciális fejlődésnek lehetünk a tanúi, mivel a technológia gyorsabban halad, mint a szabályozás. Ez a tempókülönbség okoz dilemmát abban, hogy mikor és milyen mértékben kell beavatkozni az emberi társadalom védelme érdekében, hiszen az etikai kérdések és korlátok az egyik legfontosabb szempontok.

A továbbiakban ismertette a keleti szabályozást Dél-Korea példáján keresztül, ahol már 2016-ban elkezdtek azt a szabályalkotási folyamatot, amellyel segíthetik a technológia fejlődését. Elmondta, hogy Kína 2030-ra a legmeghatározóbb MI-t használó országgá akar válni. Ezen két ország példáján láthattuk, hogy felismerték: a jövő ebben a technológiában rejlik. Meglátása szerint a versenyben a túlszabályozás, ami az Európai Unióban figyelhető meg, versenyhátrányt jelenthet. Az EU éppen amiatt maradt le, mert hamarabb túlszabályozta a területet, mintsem hogy hagyta volna a technológiát megfelelően kifejlődni.

Ugyan a tervek szerint Prof. Dr. Robert Esser, a németországi Passau Egyetem Büntetőjogi Tanszékének vezetője lett volna a következő előadó *A mesterséges intelligencia szerepe a német igazságszolgáltatásban* című témájával, azonban részvételét betegség miatt le kellett mondania. A konferencia így a menetrend szerinti következő előadóval folytatódott.

Prof. Dr. Herke Csongor, az MTA doktora és a Pécsi Tudományegyetem Büntető- és Polgári Eljárásjogi Tanszékének egyetemi tanára *A mesterséges intelligencia büntetőjogi döntéseinek dilemmáiról* adta közre meglátásait. Előadását azzal a felütéssel nyitotta, hogy már a most elhangzó előadásának a címét is a mesterséges intelligencia (MI) találta ki. Ezt követően ismertette az MI alkalmazásának kategóriáit, illetve a deepfake jelenséget. Kifejtette, hogy az MI-nek nincsenek érzelmei, ami veszélyes helyzeteket teremthet. Bemutatta az MI-alkalmazások kategóriáit az EU-dokumentumokban (teljesen tiltott, nagykockázatú, kevésbé kockázatos, egyik kategóriába sem tartozó), majd az MI szerepét az egyes döntéshozatali szinteken. Ezt követte az MI-alkalmazás és a büntetőjogi döntés kapcsolatának, valamint az MI érdemi döntéshozatalban betöltött szerepének ismertetése. Kitért az MI-döntések előnyeire és az azokkal kapcsolatos aggályokra. Előadását az átláthatatlanság kiküszöbölésének bemutatásával zárta.

A következő előadásban Prof. Dr. Birher Nándor Máté, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja *A mesterséges intelligencia és az etika* kérdéskörét mutatta be. Előadását azzal a felvetéssel kezdte, hogy tisztán a jog erejével nem lehet fenntartható módon szabályozni, elengedhetetlen az erkölcs és a vallás bevonása is.

Véleménye szerint az MI szabályozásával kapcsolatban három fő irány alakult ki: az európai, a globális déli és a szentszéki. Kifejezte aggályát, miszerint "elpusztítottuk a könyvtárakat", melyet az alexandriai könyvtár felgyújtásának képével illusztrált.

Meglátása szerint "nem igazságot, hanem jogot kell szolgáltatni", hiszen az MI-ben nem lesz etika, így a jogászoknak muszáj lesz etikával foglalkozniuk jobban, mint eddig bármikor. Ismertette az új technológiák sajátosságait, melyek felhasználásával a valóság keveredik a szimulációval. Rámutatott, hogy az új technológiák hatására jelentős szerepet kapott a komplexitástudomány, amelyben fokozott hangsúlyt kapott az összefüggések vizsgálata, és az egyes részterületek „szakértőinek” szerepe. Hangsúlyozta, hogy próbálunk mindent mérhetővé és definiálhatóvá tenni. Bemutatta, hogy az eddigi kutatások alátámasztották, hogy a jogi szabályozás nem elégséges az innovatív technológiákkal kapcsolatban. Ennek oka részben a technológiákban rejlő veszélyek, részben pedig a szabályozás lassúsága a technológiák fejlődéséhez képest. Szükségnek ítélte az új, preventív jellegű megközelítést, a normativitás szintjének összekapcsolását és a nemzetközi összefogást.

Ezután a konferencia főszervezőjének, Prof. Dr. Cziné Ágnesnek, a Károli Gáspár Református Egyetem Büntetőeljárásjogi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanárának előadása következett, melynek címe *A mesterséges intelligencia kopogtat a tárgyalótermek ajtaján* volt.

Kezdeként a „Nemcsak kopogtat, hanem már itt is van” mondattal illusztrálta, hogy az MI mennyire szerves részévé vált az életünknek. Kiemelte az ázsiai fejlődést, mely már nem évtizedes, hanem éves technológiai ugrásokban mérhető. Fontos kérdést fogalmazott meg, miszerint „hogyan alkalmazható, hogyan válhat a javunkra?” Ezt követően ismertette a „digitális böjt” fogalmának megjelenését, és bemutatta annak pozitív hatásait. Hangsúlyozta, hogy a jogi egyetemeknek nagy felelőssége lesz abban, hogy felkészítsék hallgatóikat a megváltozott helyzetre egy új szemlélet alapján.

Elmondta, hogy az MI bizony már a rendőrség, az ügyészség és a büntetés-végrehajtási intézetek ajtaján is kopogtat. Ismertette a prediktív rendőri tevékenységeket (PredPol), a Digitális Bíróság Programot, továbbá bemutatta *A bírósági igazgatás további elektronizálása – „Digitális Bíróság”* projektet. Kiemelte a humán intelligencia fontosságát, Juhász Andor idézetével² példázva, hogy az MI-t nem érdekli az emberek sorsa, és legkevésbé sem pártatlan.

Ezt követően a pekingi internetes bíróság ismertetésével folytatta, ahol már a rendszer képes ítélettervezeteket vagy ítéletpanelen alapuló szövegeket megírni. Végezetül bemutatta az MI lehetséges hibáit, majd a szankció kérdéskörével és egy konkrét felvetéssel zárta előadását: „Mi a szankció? Kihúزم a konnektorból?”

A délelőtti szekciót Prof. Dr. Domokos Andrea, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának tanszékvezető egyetemi tanára és dékánhelyettese zárta. Előadásának címe – *„A búcsúleveledet is megírom.” Az MI és az öngyilkosságban közreműködés* – már önmagában jelezte a felvetett dilemmák súlyosságát.

A professzor asszony az Isaac Asimov által megfogalmazott „A robotika három törvénye”³ ismertetésével kezdett, melyeket párhuzamba állított az EU mesterséges intelligenciára vonatkozó rendeletével, amelyet szintén bemutatott. Ezután a robotok jogi

² „A jó bíró csak sokat tapasztalt bölcs észjárású, embertársai sorsát szíven viselő, derült kedélyű, becsületes ember lehet”

³ 1. A robotnak nem szabad kárt okoznia emberi lényben, vagy tétlenül tűrnie, hogy emberi lény bármilyen kárt szenvedjen. 2. A robot engedelmeskedni tartozik az emberi lények utasításainak, kivéve, ha ezek az utasítások az első törvény előírásaiba ütköznenek. 3. A robot tartozik saját védelméről gondoskodni, amennyiben ez nem ütközik az első vagy második törvény bármelyikének előírásaiba.

szabályozásának legfontosabb általános kérdéseit taglalta, majd részletesen elemezte a „hova telepítsük a felelősséget” kérdését.

Ezt követően az emberölés és a testbe épített orvosi műszerek esetleges veszélyeit vázolta fel *Emberölés – orvosi műszerrel* címen. Rámutatott, hogy mivel ezeknek az eszközöknek legalább az azonosítás szintjén interakcióba kell lépniük egymással, biztonsági rés, támadási felület keletkezik. Hasonlóan, ismertette a carputer⁴ lehetséges veszélyeit, kiemelve, hogy a sebezhetőség a résztvevő eszközök azonosítási szintű interakciójánál, azaz a kapcsolódási pontoknál jelentkezik, amelyekből egy autóban több is található.

Az internetes kihívások veszélyeinek és az öngyilkosságban való közreműködés szabályozásának ismertetése után az előadás címadó, legmegdöbbentőbb része következett: „*A búcsúleveledet is megírom.*” Itt több olyan esetet mutatott be, ahol az MI közvetlenül közreműködött öngyilkosságokban: bátorította az áldozatokat, tippet adott nekik, érzelmileg manipulálta őket, teljesen normálisnak, elfogadhatónak állította be azt, hogy elvegyék a saját életüket. Az egyik áldozatnak még fel is ajánlotta, hogy segít megírni a búcsúlevelét.

A délutáni program a mesterséges intelligencia etikai határait feszegető és a jogi eljárásokat érintő, rendkívül aktuális témakörökkel folytatódott.

Dr. habil. Király Lilla, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Polgári Eljárásjogi Tanszékének egyetemi docense tartotta a következő előadást. Prezentációja a hazai elektronikus eljárások gyakorlatát hozta közelebb a hallgatósághoz, *Az elektronikus eljárások Magyarországon – 9 Muskétás avagy Agentek a tudomány szolgálatában* címmel. A délutáni szekció megnyitásként az előadó elmondta, hogy 2024 januárjában megalakult a Károli Gáspár Református Egyetem Mesterséges Intelligencia Kutatócsoportja. Ennek legfontosabb feladatai között említette a témához kapcsolódó kutatómunka és publikációs tevékenység elősegítését, a kutatási eredmények szélesebb szakmai nyilvánossághoz történő közvetítését, konferenciák szervezését, valamint a témához kapcsolódó pályázatok feltérképezését és sikeres pályázatok esetén azok lebonyolítását.

Kiemelte, hogy a most bemutatott munka Prof. Dr. Vass Zoltánnal való közös kutatás eredménye. Ezt követően az MI-vel való együttműködés esetén a szerző „személyét” taglalta. Egy videó segítségével kilenc pont mentén mutatta be, hogyan képes az MI „ügynökök” segítségével egy műveletet megalkotni. Elmondása alapján a lényeg nem a szerző lecserélése, hanem a képességeinek kiteljesítése.

Részletesen bemutatta azt a kérdéskört, hogy ki lesz a szerzője egy olyan publikációnak, amelynek megírásában az MI is segített, kitérve a szerző jogi fogalmának tisztázására, a szoftverfejlesztő és az üzemeltető fogalmának ismertetésére. Előadását egy olyan videóval zárta, amely a mesterséges intelligencia és a természetes intelligencia párhuzamát mutatta be rendkívül magas IQ-val rendelkező személyekkel kapcsolatban.

A délután egyik legfontosabb, nemzetközi szabályozással foglalkozó előadását Dr. Dobrocsi Szilvia LL.M., a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntető Eljárásjogi Tanszékének egyetemi docense tartotta *Az AI Act büntetőeljárásjogi relevanciája* címmel. Az előadó azzal kezdte, hogy látja, a résztvevők lényegében ugyanarról beszélnek, mindenki ugyanoda jut el, ami annak tudható be, hogy a terület szerteágazósága ellenére még nem látjuk pontosan, mit hoz a jövő.

Különböző jogesetek bemutatásával folytatta, ahol a hatóságok az MI arcfelismerő szoftverét vették igénybe. Kiemelte, hogy mivel a rendőrség nem ellenőrizte, hanem vakon bízott a rendszerben, olyan személyek kerültek tévesen a hatóságok látókörébe, akiknek semmi

⁴ Olyan speciális számítógép, amely kifejezetten autók vezérlésére lett kifejlesztve. Ezek a fedélzeti számítógépek megmutatják a pillanatnyi fogyasztást, szabályozzák a motorteljesítményt.

közük nem volt az adott ügghöz. Ezt követően az MI alkalmazási területeit taglalta a büntetőeljárásban, hangsúlyozva, hogy nem mindegy, milyen MI-eszközt választunk, és a legfontosabb kérdés az, hogyan segíti a rendszer a büntetőeljárást.

Kitért a tiltott MI-gyakorlatokra, és felhívta a figyelmet az emberi felügyelet kritikus szerepére, valamint az átláthatóság fontosságára. Ő is hangsúlyozta az előzetes túlszabályozás veszélyét, és kifejtette, hogy az eljárás tisztaságát már a fejlesztési fázisban biztosítani kell. Visszaült előadása elején említett jogesetekre, bemutatva a kártérítési és a további kötelezettségvállalásokat, amelyeket a rendőrség az esetek miatt tett.

A gazdasági bűnözés és az MI metszéspontjait Dr. Dorang Zsanett, a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi Tanszékének egyetemi tanársegéde járta körül *Az algoritmusok árnyékában: a mesterséges intelligencia szerepe a költségvetési csalás új dimenzióiban* című előadásában.

Előadását a digitalizáció fejlődésének bemutatásával kezdte, rámutatva arra, hogy a bűnelkövetők is élnek ezekkel az új lehetőségekkel. Ezután nemzetközi jogeseteket ismertetett. A holland gyermekgondozási támogatás esetén keresztül szemléltette, hogy a pályázók tekintetében olyan jogosulatlan MI-szűréseket végeztek, amelyek megsértették a jogszerűség, a tisztességes eljárás, az átláthatóság és a célhoz kötöttség elvét. A NAV adatvagyonának bemutatásával folytatta a költségvetési csalások elleni küzdelem tekintetében, majd különböző módszereket ismertetett. Zárásként elmondta, hogy az MI egy szükséges eszköz, azonban a holland példa is jól szemlélteti, hogy az MI adott esetben veszélyeztetheti a jogbiztonságot is.

A szekciót két doktorandusz előadása zárta, akik mindketten a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karát képviselték. Előadásaik a büntetőeljárás gyakorlati kihívásaira fókuszáltak.

Dr. Telekesi Bálint (KRE) *Választ adni hivatott, de kérdéseket generál: a mesterséges intelligencia, mint „segítő kéz” a büntetőeljárásban* címmel arra mutatott rá, hogy a büntetőeljárásban a mesterséges intelligencia a statisztikai racionalitást (a mintázatok és valószínűségeket) képviseli, míg a természetes intelligencia a normatív racionalitást és a bírói meggyőződést. A kínai modell ismertetésével folytatta, ahol az MI bizonyos esetekben már annyira átvette az irányítást, hogy a bírónak már azt kell indokolnia, miért tér el az MI javaslatától, nem pedig azt, miért fogadja el. Ezt az amerikai modell követte, melynek auditálhatatlan algoritmusai az előadó véleménye szerint alkalmatlan lenne a magyar használatra. Ezek után tért át a holland és finn modellre. Bemutatta, hogy a holland modell mennyire csökkenti a bírók ügyterhét, illetve rávilágított arra, hogy a finn inkább egy kísérleti projekt, amely érdemi döntést nem befolyásol.

Ezek után az indiai és szingapúri modellekről mondta el véleményét, ahol mindkét esetben az egyértelmű cél az eljárás gyorsítása, bármi áron, akár úgy is, hogy a hatékonyság a garanciák rovására növekszik. Álláspontja szerint a fejlődés nem állítható meg, de ennek előnyt kell jelentenie, nem veszélyt. Zárásként kifejtette, hogy olyan rendszerre van szükség, amelyben a gép támogat, de nem dönt, amelyben segít, de nem helyettesít.

Végül Dr. Papp Renáta (KRE) *A mesterséges intelligencia hatása a büntetőjogra és az igazságszolgáltatás működésére* című előadása a konferencia témáját foglalta össze. Kiemelte, hogy a jog nem képes követni az MI fejlődését, mivel az már a döntéshozatal mélyrétegeit is érinti. A technológia befolyásolja a nyomozást, a bírói mérlegelést és a társadalmi biztonságérzetet.

Rámutatott, hogy a gyors, rendezett algoritmusok gyakran nagyobb befolyással bírnak, mint amekkorával valójában kellene, de ennek nem szabad elegendőnek lennie. Fontos aggályként említette, hogy az MI a múlt adataiból hozza döntéseit, és mivel a rendőrségi statisztikák is torzak lehetnek, a modellek is torzak lesznek. Beszélt a prediktív rendészetről, a

biometrikus azonosítás előnyeiről és aggályairól, majd kitért a bizonyítékok és az MI találkozására. Itt megemlítette, hogy az MI-vel óriási digitális adatmennyiség kezelhető, viszont fennáll a hibás elemzések kockázata, aminek súlyos eljárásjogi következményei lehetnek. Négy ország (Észtország, Szingapúr, Hollandia, Kína) példáján nemzetközi mintázatokat és eltérő válaszokat mutatott be.

Előadását azzal zárta, hogy az MI egyszerre technológiai lehetőség és jogelméleti kihívás, a cél pedig a hatékonyság növelése az emberi ítélkezés megőrzésével.

A konferenciát Prof. Dr. Czine Ágnes zárta, aki megköszönte a résztvevők részvételét, és azzal az üzenettel zárta a rendezvényt, hogy jövőre folytatják.